

Sarajevo, 29.11.2021. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA
22.11.2021. - 26.11.2021.

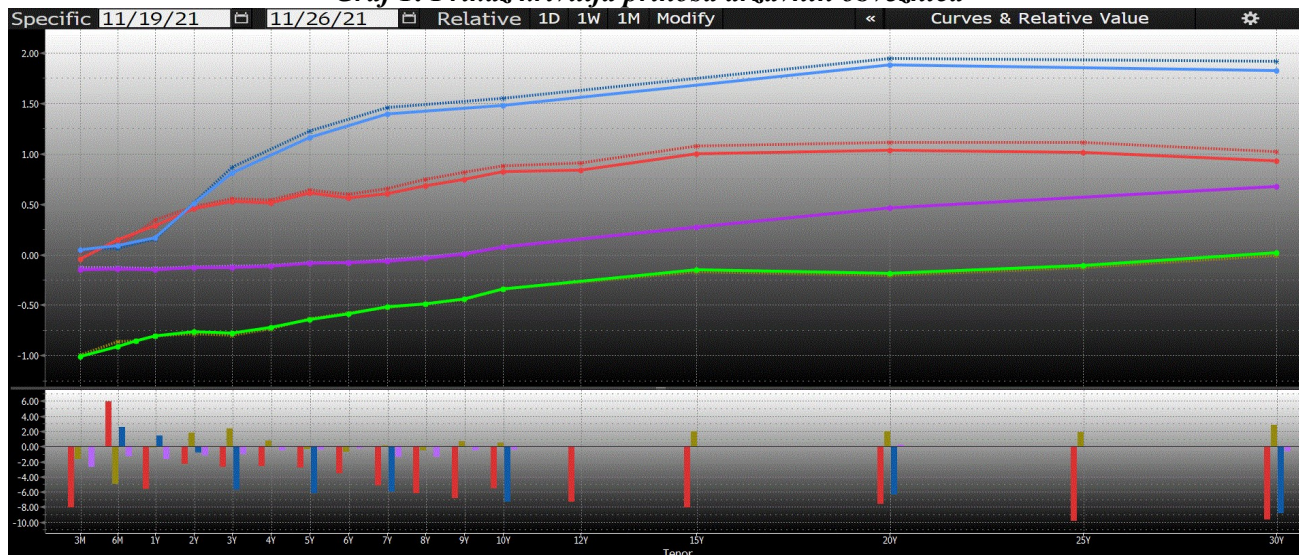
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona				SAD				Velika Britanija				Japan			
	19.11.21	-	26.11.21		19.11.21	-	26.11.21		19.11.21	-	26.11.21		19.11.21	-	26.11.21	
2 godine	-0,78	-	-0,76	↗	0,51	-	0,50	↘	0,49	-	0,47	↘	-0,12	-	-0,13	↘
5 godina	-0,64	-	-0,64	→	1,22	-	1,16	↘	0,64	-	0,62	↘	-0,08	-	-0,08	→
10 godina	-0,34	-	-0,34	→	1,55	-	1,47	↘	0,88	-	0,83	↘	0,08	-	0,07	↘

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	19.11.21	-	26.11.21
3 mjeseca	-0,979	-	-0,990
6 mjeseci	-0,863	-	-0,912
1 godina	-0,786	-	-0,789

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zeleno), SAD (plavo), Velike Britanije (crveno) i Japana (ljubičasto) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 26.11.2021. godine (pune linije) i 19.11.2021. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi obveznica sigurnijih članica eurozone na tjednoj razini nisu zabilježili veće promjene, ali su tijekom tjedna ponovo zabilježena izuzetno volatilna kretanja. Prinosi italijanskih obveznica su povećani između 7 i 10 baznih bodova. Tijekom prva dva dana trgovanja prinosi obveznica su bilježili povećanje usljed optimističnih izjava pojedinih zvaničnika ECB koji su ukazali na potrebu da se PEPP program okonča u skladu sa planom, odnosno u ožujku sljedeće godine. Ipak, od srijede je započeta korekcija prinosa na niže, a izražen pad prinosa je zabilježen u petak nakon što su vijesti o pojavi novog soja virusa Covid19 utjecale na to da investitori prespitaju očekivane promjene globalnih monetarnih politika. Krajem tjedna član UV ECB De Galhau je izjavio da „danas ne vidimo znak snažnih uzlaznih kretanja plaća u Europi, ali je očigledno da je to nešto što treba pažljivo promatrati“. Dodao je da su poteškoće na

strani ponude stvarne, ali privremene. Njegov kolega iz Italije Visco je izjavio da pandemija u Europi još jednom predstavlja „priličnu zabrinutost“ i da je teško pretpostaviti posljedice po ekonomiju. On je dodao da se oporavak Italije odvija bolje nego što je bilo očekivano prije samo nekoliko mjeseci, ali je situacija sa zdravstvom još jednom postala bitan izvor za zabrinutost.

U objavljenom zapisniku sa posljednje sjednice ECB, održane u listopadu, navodi se da kreatori monetarne politike možda neće imati dostupne sve potrebne podatke do sjednice u prosincu kako bi zauzeli čvrst stav vezano za pitanje putanje inflacije, odnosno da moraju zadržati opcije monetarne politike i nakon ovog, vjerojatno ključnog sastanka. Dalje je navedeno da, iako se uveliko na visoku inflaciju gleda kao na privremenu, trenutni „skok“ cijena će biti trajniji nego što se ranije mislilo, povećavajući rizik da bi moglo doći do prilagođavanja plaća tako zadržavajući izražen cjenovni rast. Deutsche Bundesbank je objavila da bi inflacija u Njemačkoj mogla bilježiti rast i iznad prognoza objavljenih u tekućem mjesecu, odnosno razina blago ispod 6%. Inflacija u ovoj zemlji je u listopadu povećana na 4,6%, što samo po sebi predstavlja najveću razinu koja je zabilježena u proteklih 30 godina. Upozoreno je da će inflacija vjerojatno ostati na razini iznad 3% određeno vrijeme i da bi nadolazeći pregovori o plaćama mogli dovesti do velikih povećanja.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih pokazatelja za eurozonu

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (prelim.)	STUDENI	-5,5	-6,8	-4,8
2.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (prelim.)	STUDENI	57,4	58,6	58,3
3.	PMI indeks uslužnog sektora – EZ (prelim.)	STUDENI	53,5	56,6	54,6
4.	PMI kompozitni indeks – EZ (prelim.)	STUDENI	53,0	55,8	54,2
5.	Monetarni agregat M3 – EZ (G/G)	LISTOPAD	7,4%	7,7%	7,5%
6.	GDP – Njemačka (tromjesečno) final.	III tromjesečje	1,8%	1,7%	2,0%
7.	Ifo indeks poslovnog povjerenja – Njemačka	STUDENI	96,7	96,5	97,7
8.	Ifo indeks očekivanog povj. investitora – Njemačka	STUDENI	94,6	94,2	95,4
9.	GfK indeks povjerenja potrošača – Njemačka	PROSINAC	-1,0	-1,6	1,0
10.	Indeks ekonomskog povjerenja – Italija	STUDENI	-	115,1	115,0
11.	Trgovinska bilanca – Španjolska (u milijardama EUR)	RUJAN	-	-2,40	-3,88
12.	Proizvođačke cijene – Španjolska (G/G)	LISTOPAD	-	31,9%	23,8%
13.	Stopa nezaposlenosti – Finska	LISTOPAD	-	6,0%	7,0%
14.	Obujam maloprodaje – Finska (G/G) prelim.	LISTOPAD	-	-0,9%	2,7%

SAD

Tijekom proteklog tjedna je objavljen zapisnik sa posljednjeg sastanka FOMC-a održanog 3. studenoga, u kom je navedeno da se većina članova FOMC-a složila da je izražena velika nesigurnost u vezi s kretanjem inflacije i da treba da budu spremni za promjenu tempa monetarne politike ukoliko bude bilo potrebno. Predsjednica Fed-a iz San Franciska Daly je izjavila da je potrebno da se ubrza tempo sužavanja kvantitativnih olakšica, koje trenutno iznose oko 15 milijardi USD mjesečno.

Vijest da je predsjednik Biden nominirao aktualnog predsjednika Fed-a Powella za još jedan mandat utjecala je na rast prinosa obveznica SAD početkom tjedna, te je povećala očekivanja ubrzanja tempa povlačenja kvantitativnih olakšica i mogućeg prvog povećanja kamatnih stopa nakon toga, u lipnju naredne godine. Biden je za potpredsjednicu Fed-a imenovao Lael Brainard, koja je bila jedna od kandidata za mjesto predsjednika Fed-a.

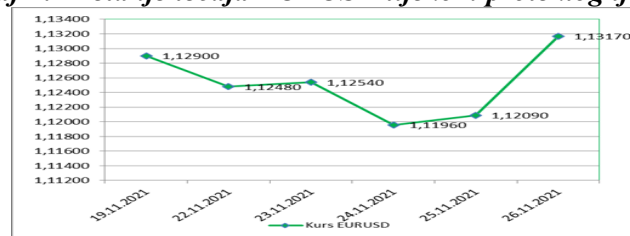
Predsjednik Biden je najavio oslobađanje strateških rezervi nafte SAD, koje su najveće na svijetu i iznose 620 milijuna barela, sa ciljem da se utječe na cijenu ovog energenta. Cilj je da se obuzda rast cijene sirove nafte, za koju je Bidenova administracija priopćila da predstavlja prijetnju globalnom ekonomskom oporavku. Predsjednik Biden je odobrio puštanje oko 50 milijuna barela nafte, što je ekvivalent potrošnje nafte za 2,5 dana u SAD, u narednim mjesecima, a ova odluka je donijeta u koordinaciji sa Kinom, Indijom, Južnom Korejom i Velikom Britanijom. Prinosi državnih obveznica SAD su u petak smanjeni, nakon što su tržišni sudionici povećali očekivanja da će kreatori monetarne politike Fed-a promijeniti pravac politike zbog pojave novog soja Covid19 i sporijeg povećanja kamatnih stopa od strane kreatora monetarne politike na globalnoj razini.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih pokazatelja za SAD

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Prodaja postojećih kuća (M/M)	LISTOPAD	-1,4%	0,8%	7,0%
2.	PMI indeks prerađivačkog sektora P	STUDENI	59,1	59,1	58,4
3.	PMI indeks uslužnog sektora P	STUDENI	59,0	57,0	58,7
4.	Kompozitni PMI indeks P	STUDENI	-	56,5	57,6
5.	Indeks prerađivačkog sektora Feda iz Ričmonda	STUDENI	11	11	12
6.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	20. studenog	260.000	199.000	270.000
7.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	13. studenog	2.032.000	2.049.000	2.109.000
8.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	19. studenog	-	1,8%	-2,8%
9.	Veleprodajne zalihe (M/M) P	LISTOPAD	1,0%	2,2%	1,4%
10.	GDP (Q/Q)	III tromjesečje	2,2%	2,1%	6,7%
11.	Osobni prihodi	LISTOPAD	0,2%	0,5%	-1,0%
12.	Osobna potrošnja	LISTOPAD	1,0%	1,3%	0,6%
13.	Indeks raspoloženja potrošača Sve.iz Mičigena F	STUDENI	66,9	67,4	71,7
14.	Prodaja novih kuća	LISTOPAD	800.000	745.000	742.000

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio rast sa razine od 1,1290 na razinu od 1,1317.

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

VELIKA BRITANIJA

Guverner BoE Bailey je izjavio da je zabrinut zbog izgleda da bi inflacija mogla biti „povišena duže razdoblje“, ali i da postoji mogućnost da inflacija i ne bude toliko trajna koliko se strahuje. Početkom ovog mjeseca BoE je prognozirala da će inflacija dostići razinu od oko 5% u II tromjesečju sljedeće godine, što je više nego duplo od zvaničnog cilja, zbog povećanja cijena energije i uskih grla u opskrbi u razdoblju kada svijet izlazi iz krize izazvane pandemijom Covid19. Bailey je dodao da je kretanje inflacije dvostrano i da rizici postoje u oba smjera.

Kompanije u Velikoj Britaniji su tijekom ovog mjeseca bile pod intenzivnim pritiskom rasta cijena pod utjecajem snažnoga rasta troškova proizvodnje. Kombinacija oštrog rasta cijena sirovina, viši troškovi goriva i snažni pritisci na povećanje plaća su tijekom studenoga povećali prosječno opterećenje troškovima i to najbržom stopom od 1998. godine, od kada se ovi podaci prate. Prema mjesečnom istraživanju Markita, dok je cijeli privatni sektor bio podjednako pogođen rastom ulaznih troškova samo je prerađivački sektor reagirao na ovaj rast, te je rast cijena uključen u njihovu proizvodnju.

Industrijske porudžbine u Velikoj Britaniji su tijekom ovoga mjeseca zabilježile rast, te su dosegle najviše razine od kraja 1977. godine, dok su inflatorna očekivanja među proizvođačima također povećana na najvišu razinu u posljednje 44 godine. Ovi podaci će vjerojatno pojačati zabrinutost BoE vezano za pitanje pojačanih inflatornih pritisaka uoči narednog sastanka BoE koji će se održati 16. prosinca, a na kojem će se raspravljati o eventualnom povećanju referentne kamatne stope.

Glavni ekonomista BoE Pill je izjavio da je put BoE jasan i ogleda se u planu povećanja kamatne stope prvi put od kada je pandemija Covid19 pogodila ekonomiju u prošloj godini. Pill je istaknuo da je, prema njegovom mišljenju, teren spreman za akciju u politici. Iako je izbjegavao da signalizira vjerojatnoću povećanja kamatnih stopa na sastanku BoE u prosincu, Pill je istaknuo da skoriji ekonomski podaci pokazuju da se ekonomija Velike Britanije i dalje oporavlja nakon snažnog udara pandemije, dok problemi u lancu opskrbe stvaraju inflatorni pritisak i pojačavaju pritiske na tržištu rada.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih pokazatelja za UK

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	PMI prerađivački sektor P	STUDENI	57,3	58,2	57,8
2.	PMI uslužni sektor P	STUDENI	58,5	58,6	59,1
3.	PMI kompozitni indeks P	STUDENI	57,5	57,7	57,8
4.	CBI porudžbine prerađivačkog sektora	STUDENI	8	26	9

Tijekom proteklog tjedna GBP je deprecirala u odnosu na EUR, kao i u odnosu na USD. Tečaj EURGBP je zabilježio rast sa razine od 0,83909 na razinu od 0,8472, dok je tečaj GBPUSD smanjen sa razine od 1,3451 na razinu od 1,3337.

JAPAN

Vlada Japana je usvojila prvi dodatni proračun za potrošnju za ovu fiskalnu godinu, u vrijednosti od 315 milijardi USD, kako bi ublažila udare od pandemije Covid19, dok Japan i dalje drži otvorene mogućnosti za stimulanse, čak iako druge ekonomije ukidaju poticaje. Premijer Kishida je pozvao kompanije čiji su se prihodi oporavili na razine prije pandemije da povećaju plaće za 3% ili više na narednim radnim pregovorima na proljeće sa ciljem da se postigne bolji ciklus ekonomskog rasta i raspodjele bogatstva. Kishida je na panelu o „novom kapitalizmu“ izjavio da će Vlada poduzeti korake za kontinuirano povećanje plaća za 3% socijalnim radnicima, kao što su radnici koji vode brigu o djeci, medicinske sestre i njegovatelji. Prijedlog povećanja plaća je dio Kishidine strategije za rješavanje nejednakosti i preraspodjele u bogastvu, dok Vlada također, pokušava da ublaži štetu nanijetu potrošačima zbog rastućih cijena nafte i hrane.

Časopis Nikkei je objavio da će konzorcijum od oko 70 japanskih firmi, uključujući tri mega banke u zemlji, početi sa probnim lansiranjem digitalne valute krajem 2022. godine. Konzorcijum koji uključuje tri mega banke (Mitsubishi UFJ Financial Group, Mizuho Financial Group i Sumitomo Mitsui Financial Group) se redovno sastaje od prošle godine kako bi istražili načine za izgradnju zajedničke infrastrukture poravnanja za digitalna plaćanja.

Azijska tržišta su od petka uznemirena nakon što je objavljena vijest o još jednoj mutaciji virusa Covid19 (omikron), koji se pojavio u području Južne Afrike i Hong Konga. Pojava novog soja virusa Covid19 je izazvala strah na tržištu zbog širenja i velike brzine prijenosa, za koju smatraju da je brža i od delta soja.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih pokazatelja za Japan

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	PMI indeks prerađivačkog sektora P	STUDENI	-	54,2	53,2
2.	PMI indeks uslužnog sektora P	STUDENI	-	52,1	50,7
3.	Kompozitni PMI indeks P	STUDENI	-	52,5	50,7
4.	Indeks proizv.cijena uslužnog sektora (G/G)	LISTOPAD	0,9%	1,0%	0,9%
5.	Vodeći indeks F	RUJAN	-	100,9	101,3
6.	Koicidirajući indeks F	RUJAN	-	88,7	91,3
7.	Porudžbine strojnih alata (G/G) F	LISTOPAD	-	81,5%	71,9%
8.	Stopa inflacije - Tokio (G/G)	STUDENI	0,4%	0,5%	0,1%

JPY je tijekom proteklog tjedna aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio pad sa razine od 128,71 na razinu od 128,35. JPY je blago aprecirao u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio pad sa razine 113,99 na razinu od 113,38.

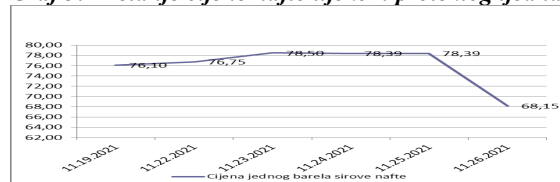
NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške burze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 76,10 USD (67,40 EUR).

Cijena nafte do četvrtka prošlog tjedna nije bilježila značajne promjene, uglavnom pod utjecajem očekivanja da će SAD osloboditi strateške rezerve nafte sa ciljem da se obuzda rast cijene nafte koji pojačava inflatorne pritiske. IEA je objavila da bi OPEC+ mogao ponovo razmotriti planirane razine povećanja proizvodnje ukoliko zaista dođe do realizacije planova smanjenja rezervi ili ukoliko se pandemija pogorša. U utorak su se pojavile vijesti da se Indija pridružila SAD, Kini, Japanu, Južnoj Koreji i Velikoj Britaniji u aktivnostima oslobađanja nafte iz strateških rezervi sa ciljem suprotstavljanja odluci OPEC+ da se produži smanjenje obujma ponude nafte, čak i u slučaju kada cijene nafte ostaju stabilne. Indija je kroz ovu odluku oslobodila 5 milijuna barela nafte iz svojih strateških rezervi. Usprkos ovim odlukama, cijena ovog energenta nije zabilježila smanjenje, jer se činilo da je ova odluka imala negativan utjecaj na trgovce naftom. U narednim danima cijena je uglavnom bila stabilna, jer su investitori postali zabrinuti oko efektivnosti otpuštanja strateških rezervi nafte, te su fokus usmjerili ka tome kako će proizvođači odgovoriti na ove odluke. Tijekom trgovanja u petak cijena nafte je zabilježila oštar pad nakon što su se pojavile vijesti o novoj varijanti virusa Covid19. Pojava novog soja virusa pojačala je zabrinutost investitora za ekonomski oporavak i očekivanja da će u prvom tromjesečju naredne godine doći do viška ponude na tržištu nafte.

Cijena nafte je zabilježila tjedni pad od čak 10,45%, a ovo je već peti tjedan da cijena bilježi smanjenje. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 68,15 USD (60,22 EUR).

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je utemeljen na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.

Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.845,73 USD (1.634,84 EUR).

Početkom tjedna cijena zlata je imala tendenciju smanjenja nakon što je vijest o nominaciji Powella utjecala na dodatnu aprecijaciju USD. Ove vijesti su utjecale na to da se cijena zlata smanji ispod psihološke granice od 1.800 dolara po unci, na što su, također, utjecali rast dolara i rast prinosa na državne obveznice u kombinaciji sa očekivanjima da će kamatne stope u SAD bilježiti rast u narednoj godini. Do četvrtka cijena ovog plemenitog metala nije bilježila značajne promjene. Nešto značajniji rast cijene zlata zabilježen je u petak kada su se pojavile vijesti o novom soju virusa. Nakon vijesti o pojavi novog soja virusa cijena zlata je povećana, te je probijena razina od 1.800 dolara po unci. Istodobno su dionički indeksi na globalnoj razini zabilježili kontrakciju, pri čemu su dionice u Europi zabilježile najveću rasprodaju zabilježenu u posljednjih 17 mjeseci. Investitori su u ovakvim okolnostima pojačali tražnju za sigurnim investicijama, te je tako i cijena zlata imala tendenciju rasta. Usprkos rastu cijene zlata zbog novog soja virusa, zlato je ipak zabilježilo najlošije tjedne performanse od prvog tjedna listopada, odnosu u posljednjih jedanaest tjedana. Pored reakcije na vijest o pojavi novog soja virusa, na cijenu zlata će vjerojatno utjecati i rezultati sastanka FOMC-a koji se završava 15. prosinca. Analitičari Goldman Sachs očekuju da će Fed uduplati planirano smanjenje programa kvantitativnih olakšica na 30 milijardi USD kako bi program bio okončan do sredine ožujka 2022. godine.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.802,59 USD (1.592,82 EUR). Na tjednoj razini cijena zlata je smanjena za 2,34%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

